

In slika odhajajočih vojakov v bojni grom se mu za vedno vtisne v spomin.

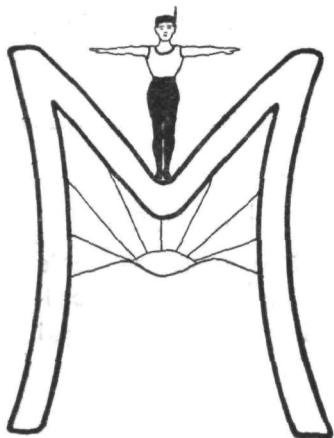
Vzrastel bo nekadaj in v šolski klopi se bo sklanjal nad knjigo in učil se na pamet zgodovino sedanjega velikega časa, ki je s svojimi dogodki zadel ob našo prelepo domovino.

Prizori iz zornih dni o pričetku te vojne mu bodo vstajali v spomin, in tudi podoba slovenskega vojaka, ki je odhajal s pogumom v vojno. Ni se bal nje grozote, ampak bal se je za sinka, ki ga je moral zapustiti. Domislil se bo njegovih lepih solz...

Z.:

Mati.

ati! Tisoči bolešno zategnjenih usten kličejo tvoje ime, ga jecljajo v neopisni boli, vzdihujejo v največji sili. Na neizmernih bojnih poljanah svetovne vojne si ti, mati, sedaj pri smrtnem hropenju svojih sinov! Ti si jim zadnja misel, zadnje zavetišče, zadnja tolažba! Kličejo te v vseh jezikih, na obeh straneh neskončnih, dolgih, nepreglednih strelskih jarkov. Sicer skrivajo čustveno slabost srca, ki hrepeni po tebi. Ali ko je mukepolno trpljenje umiranja leglo na obraze bradatih mož, tedaj vstaja tvoje ime tudi iz najbolj nedostopnih ust... Zadnje hrepenenje kljubovalne duše leti k tebi, mati, kjerkoli si! Ali prijatelj ali sovražnik — njegove zadnje misli hite k tebi in k tvoji večni, neminljivi ljubezni.

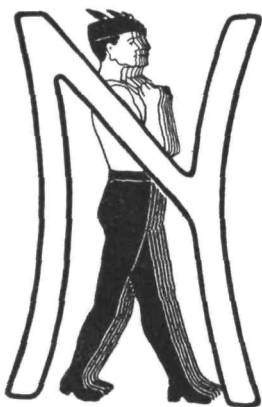
Kdaj se v sreči toliko spominjajo tebe, mati, kakor sedaj, v teh s krvjo preplavljenih, žalostnih časih?! Ti si kakor Bog, ki ga v sreči pozablajo in ga ne spoštujejo. Ali sedaj si vsem, vsem v zavesti. In kličejo te. Kličejo te v črnih, mrzlih nočeh, zagrebeni v tuji, vlažni zemlji, ogroženi od smrti in nevarnosti. Kličejo te, ko solnce žalostno in rdeče vstaja iz megle, in se z lučjo dneva začenja zopet peklensko žvižganje in tuljenje šrapnelov in granat; ko preko dneva dežuje z neba dol z demon-skim treskanjem in pokanjem, in ko večer strahotno osvetljuje morilen naskok. Azijci in Evropejci, nevedni analfabeti in učenjaki kličejo po tebi v grozotah vojne, kakor je svet še ni videl tako strašne. Na obrežjih morja, v močvirjih in peščenih puščavah, v mestih in vaseh, po gorečih gozdovih in brodeč po zmrznjenih rekah kličejo tebe. mati: Strašno je naše umiranje, zapuščeno, nečuvano od nikake ljubezni! Mati, ah, mati, če bi vedela!...

Časih, ko je potihnil boj, lega ta ali oni na zemljo in piše pismo, ki ga ne odpošilja. Na stotisoče pišejo takih pisem, ki zvane tako nežno, ki so pisana tako iz globine srca, da jih ne more odposlati, kdor je še živ. Razkrila bi ponosno sramežljivost moža. To so pisma, ki jih šele najdejo in odpošiljajo, ko je pisec že mrtev. Ljuba mati! Moja dobra mati! Najbolja mati! Najdražja mati! Vsi ti pišejo taka pisma: Hrvatje in Srbi, Rusi in Nemci, Madžari in Italijani, Francozi in Angleži. Vsi, vsi. Oni z juga pišejo, kako so zmrzovali na severu in kako so v poljskih peščenih puščavah mislili na sinje morje in nanjo — na mater! In oni iz vasi, kako so videli veliki, veliki svet, kako so se vozili skozi mnoga lepa mesta, da pa je vendar doma, pri tebi, mati, tako čudovito lepo in toplo, kakor nikjer drugje na svetu. Mehki in trdi pišejo taka pisma, odkriti in molčeči. In vsi tebi, tebi — mati! Okrvavljena so časih taka pisma, pobrana na bojišču kakemu bledemu mrtvecu. Često zmečkana in umazana. Težko bolni ga je znal skrivati na prsih, in šele po njegovi smrti dobivajo postrežnice tisti košček papirja, ki ga je ostavilo sinovo srce tebi, uboga, mati!

O, matere! Vaš sen je težak; motijo ga temne sanje; dnevi vaši so polni skrbečega nemira. Misli sinov vas iščejo! Zato se stresa vaše srce, zato se polnijo oči s solzami! Morda, morda čutijo vaši sinovi vaše dobre misli, vašo bolno ljubezen! Zakaj biti mora tajinstvenih, neprepoznanih poti od duše do duše, od srca do srca, preko vseh daljav in vseh zaprek. Ljubi, mati, ljubi, kakor nisi ljubila še nikdar! Tvoji sinovi bodo čutili to!

SILVESTER KOŠUTNIK:

Dva pevca.

ekoga jesenskega dne je na vinski brajdi pred hišo prepevalčriček s svojim tankim in nežnim glasom. Hipoma se mu pod brajdo pridruži kuhinjski ščurek in začne s svojim močnim in neprijetnim petjem izzivati malega pevca. Zadnji takoj umolkne.

»Kaj ne,« se mu poroga kuhinjski ščurek, »utihnil si, ker te je sram svojega malenkostnega glasu. To sem jaz vse drugačen mojster! Moj glas odmeva krepko in veselo, in če se oglašam za hišno pečjo najsibo v najskritejšem kotu, se vendar moja pesem razlega po vsej sobi. Kako si s svojim žalostnim škripanjem sploh upaš na dan?«

»Jaz prepevam sebi v zabavo«, mu odgovori čriček mirno, »brez premisleka, me li sliši kdo ali ne, ker me veselita lepi dan in krasna природа. Ali imam zopern glas ali ne — nisem še premišljal! Povem ti pa, da mi s